

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

GÜZEL SANATLAR LİSESİ
ÇALGI EĞİTİMİ
KONTRBAS DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI
9, 10, 11 ve 12. Sınıflar

Ankara 2016

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	3
KONTRBAS DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMIN'NIN GENEL AMAÇLARI	4
KONTRBAS DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENCİLERE KAZANDIRMAYI HEDEFLEDİĞİ BECERİLER	5
KONTRBAS DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME-ÖĞRETME YAKLAŞIMI.....	6
KONTRBAS DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI.....	7
KONTRBAS DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	8
KONTRBAS DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI.....	9
KONTRBAS DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTE VE SÜRELERİ.....	10
9. SINIF KONTRBAS DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI.....	12
10. SINIF KONTRBAS DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI.....	15
11. SINIF KONTRBAS DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI.....	17
12. SINIF KONTRBAS DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI.....	19

GİRİŞ

“Bas viol, upright bass, double bass, string bass” isimleriyle de adlandırılan kontrbas, yaylı çalgılar ailesinin en büyük üyesidir. XV. yüzyıla kadar uzanan bir geçmişi bulunmaktadır. XIX. yüzyıla kadar üç telli olarak kullanılırken, sonrasında diğer yaylı çalgılar gibi dört telli olarak kullanılmaya başlanmıştır. Senfoni orkestralarında E, A, D, G akort düzeni kullanılırken solo olarak çalınacağına F diyez, B, E, A akort düzeni kullanılır.

Kontrbasta iki çeşit yay kullanılmaktadır. Bunlardan biri “Alman” diğeri ise “Fransız” olarak adlandırılmaktadır. Reçine kullanımı ise keman ailesinin diğer üyelerine göre farklılık göstermektedir. Keman reçinesi daha sert kıvamdadır ve daha ince toz zerrelere yay kıllarına tutunur. Kontrbas reçinesi, kalın sarımlı tellere tutunması amacıyla daha yumuşak ve yapışkan bir kıvamdadır.

Kontrbas; senfoni, caz, pop orkestralarında ve pek çok müzik çeşidinde kullanılmaktadır. Özellikle blues ve caz müziğinin yaygınlaşması ile geniş bir müzik alanına yayılmıştır. Bas gitarın gelişimine ve kullanımına zemin hazırlamıştır. Orkestralarda kullanımının yanı sıra bu çalgı için XVIII. yüzyıldan itibaren solo Kontrbas eserleri bestelenmeye başlanmıştır. Karl Ditters Von Dittersdorf, Johann Baptist Wanhal, Franz Anton Hoffmeister, Antonio Capuzzi, Domenico Dragonetti, Giovanni Bottesini, Serge Koussevitzky en tanınmış besteci ve virtüözlerdir. Ülkemizde de yetişmiş dünya çapında tanınan besteci, virtüöz kontrbas sanatçıları bulunmaktadır. Türk kontrbas sanatçısı olarak; Alper Müfettişoğlu, Fora Baltacıgil, Onur Özkaya akla gelen ilk isimlerdir.

Yaşamda, kalıcı ve başarılı sonuçlar almak için tüm alanlarda dizgesel düşünce bilincine sahip olmak gerekmektedir. Sanat da bilim gibi adım adım ve ilmek ilmek ilerlemektedir. Çalgı öğretimi gibi çok uzun yıllar emek verilmesi gereken bir alan da elbetteki bu dizgesel çalışma düzenine uymak durumundadır ve bir program edinmelidir. Bu program ile kontrbas eğitiminin düzenli ve dizgesel olmasına katkı sağlanması amaçlanmıştır.

KONTRBAS DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN GENEL AMAÇLARI

Kontrbas Dersi Öğretim Programı 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Milli Eğitimin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanmıştır.

Bu programla öğrencinin;

1. Kontrbasın tarihsel süreçteki değişim ve gelişimini açıklaması,
2. Kontrbas edebiyatı ve dönemleri hakkında bilgi sahibi olması,
3. Kontrbasın yapısal özelliklerini tanıması,
4. Kontrbas çalmada temel davranış ve becerileri kavraması ve uygulaması,
5. Bireysel sahne performansında kaygı düzeylerini asgariye indirmesi,
6. Bireysel ve grup çalışmalarında sorumluluk bilincini geliştirmesi,
7. Türk müziğinin temel tür, biçim ve özellikleri hakkında bilgi sahibi olması,
8. Müzik yoluyla millî birlik ve beraberlik bilinci geliştirmesi,
9. Türk ve Dünya müziği eserlerinden bir dağarcık oluşturması,
10. Yetenek ve becerilerini konser, dinleti, vb. etkinliklerde sergilemesi amaçlanmaktadır.

KONTRBAS DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENCİLERE KAZANDIRMAYI HEDEFLEDİĞİ BECERİLER

Kontrbas Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilere kazandırılması hedeflenen beceriler aşağıda sunulmuştur.

1. Nitelikli ses üretme
2. Farklı yay çeşitleri ve tekniklerini uygulama
3. Farklı el pozisyonlarını kullanma
4. İcra (yorumlama)
5. Tonalite ve modalite (makam) tanıma
6. Çok seslilik uygulamaları yapma
7. Müziksel işitme
8. Analitik düşünme
9. Sahne ve performans
10. İletişim
11. İş birliği
12. Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma

KONTRBAS DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME-ÖĞRETME YAKLAŞIMI

Çalgı eğitiminde öğrenme, kişinin yeteneklerine, onun biyolojik ve kültürel gelişmişliğine, müziğe ve çalgıya karşı olan ilgisine, öğrenme ortamının durumuna bağlı olabilmektedir. Her öğrencinin çalgıya ve müziğe olan yatkınlığı farklı olabileceği için, Kontrbas Dersi Öğretim Programında yer alan kazanımlar farklı bilişsel ve psikomotor beceriyi vurgulayacak şekilde yapılandırılmış, konular öğrencilerde müzik bilinci oluşturacak nitelikte tasarlanmıştır. Programda bilgi, beceri, değer ve tutum açısından denge gözetilmiştir. Kontrbas Dersi Öğretim Programı, içselleştirilmiş bir eğitim sürecini hedeflemektedir. Öğrencilerin; profesyonel müzisyenliğin ve çalgıcılığın temellerini iyi kavradığı ve uygulamaya başladığı bir öğretim süreci önceliklidir. Bu görüş; sistemli ve sürekli, bilimsel, akılcı, çabuk uygulanabilir, kalıcı ve geliştirilebilir becerileri kapsamaktadır.

Çalgı eğitimi birçok teknik ve müzikal becerinin öğrenilmesini gerektiren bir eğitim sürecidir. Öğrencilerin bu kazanımları edinebilmeleri için öğrenmeyle ilgili çeşitli taktik, teknik, beceri ve bilişsel özelliklere sahip olmaları gerekir. Bireylerin, bu niteliklere sahip olmaları etkili bir biçimde gerçekleştirilecek olan eğitim uygulamalarından geçmektedir. Kontrbas eğitimi sürecinde kontrbas çalmaya yönelik gerekli temel becerilerin kazanılması, büyük ölçüde öğrencilerin kendi öğrenme yollarının farkında olmasına ve kendi öğrenmelerini yönlendirebilmelerine bağlıdır. Öğrenciler çalıştıkları eserleri dinleyerek yorum ve yorumcular arasındaki farkları tespit edebilir, kendilerine ait bir yorumlama stili geliştirebilirler. Aynı zamanda çaldıkları eserlerin dönemsel özelliklerine uygun çalma tekniklerini kavrayarak yaratıcı yönlerini ortaya çıkartabilirler. Öğretmen bilgi dağıtıcı rolü yerine, öğrencilerinin anlam kurmalarına yardımcı rolünü benimsemelidir.

Sınıf ortamı, öğrencileri öğrenmeye motive etmek ve öğrencilerin konuya ilgisini çekmek için öğrenmeye uygun olarak düzenlenmelidir. Bu düzenlemenin nasıl olacağına öğretmen ve öğrenciler birlikte karar vermelidir. Öğrencilerin yeni öğrendikleri ile geçmiş yaşantılarında kazandıkları bilgileri bütünleştirmeleri ve bilgiyi anlamlandırmaları için anlamlandırma ve örgütlenme stratejilerinden yararlanılabilir. Bu amaçla proje çalışmaları, tasarımıyla öğrenme, öğretmekle öğrenme, iş birlikli öğrenme yöntem ve teknikleri kullanılabilir. Eğitim ortamı, öğrencilerin öğrenme ortamıyla daha fazla etkileşimde bulunmalarına, dolayısıyla zengin öğrenme yaşantıları geçirmelerine olanak sağlayacak şekilde düzenlenmelidir. Böylece öğrenciler, daha önceki öğrendiklerini sınama, yanlışlarını düzeltme ve hatta önceki bilgilerinden vazgeçerek yerine yenilerini koyma fırsatı elde edeceklerdir. Öğretmen, öğrencilerin bireysel farklılıklarına uygun seçenekler sunmalı, yönergeler vermeli ve her öğrencinin kendi kararını kendisinin oluşturmasına yardımcı olmalıdır.

Programın uygulanmasında öğretmen tek bir öğrenme-öğretme stratejisi belirlemek zorunda değildir. Kazanımların içeriği ve öğrenciye kazandırılması hedeflenen becerilere bağlı olarak farklı öğrenme-öğretme stratejileri (buluş yoluyla öğrenme, sunuş yoluyla öğrenme, araştırma yoluyla öğrenme, tam öğrenme, iş birlikli öğrenme, yapılandırmacı öğrenme), yöntem ve teknikleri dengeli ve amacına uygun şekilde birlikte kullanılabilir.

KONTRBAS DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Müzik öğrenimi ve öğretimini geliştirmek, yıl boyunca öğrencinin gösterdiği müzik gelişimini kavramak için müzik öğreniminin değerlendirilmesi ve ölçme sonunda elde edilen verilerin analizi oldukça önemlidir. Değerlendirme; öğretim programında yer alan kazanımlarda belirtilen bilgi, beceri ve tutumlara öğrencilerin ne oranda ulaştıklarının tespit edilmesi ve tespit edilen eksik ya da yanlış öğrenmelerin giderilmesi için önlemler alınmasının sağlanması açısından önemlidir. Çeşitli ve çok sayıda ölçme aracı kullanılarak sistematik olarak yapılan değerlendirme sonuçları, sadece not vermek için değil; öğrencilere performansları hakkında geri bildirim verme, öğrencileri gösterebilecekleri en üst performans seviyesine ulaştırmak için motive etme, öğretim etkinliklerinin ve öğretim programının etkililiğini belirleme amacıyla kullanılabilir.

Değerlendirme çalışmaları; öğretim programında belirtilen kazanım, hedef ve amaçlarla örtüşmelidir. Öğretim programında öğrenmenin üç alanına (bilişsel, psikomotor ve duyuşsal) ilişkin kazanımlar bulunmaktadır. Örneğin; öğrenciler enstrümanı çalmada teknik ustalık, yorum gücü, artistik ve etkileyici iletişim, sunum becerileri, artikulasyon-ton, ritim-tempo, müziksel etki, entonasyon vb. kategorilerde yer alan becerileri edindiklerinde psikomotor; nota yazımı, enstrümana ilişkin teknik kavramları doğru kullanmayı öğrendiklerinde bilişsel; bireysel olarak ve bir grubun üyesi olarak sorumlulukla çalıştıklarında duyuşsal alana ilişkin kazanımlara ulaşmış olacaklardır. Değerlendirme çalışmalarının sürekli olması önemlidir. Öğretim öncesinde yapılan değerlendirme, öğrenci hakkında bilgi edinilmesini ve öğrenme hedeflerinin belirlenmesini; öğretim sırasında yapılan değerlendirme, öğrenci ve öğretmene geri bildirim verilmesini; öğretim sonunda yapılan değerlendirme, öğrenme hedeflerinin karşılanıp karşılanmadığı ve belirli alanlarda değişiklik yapılması gerekip gerekmediği hakkında karar vermeyi sağlayacaktır. Değerlendirme çalışmaları, farklı öğrenci yetenek ve beceri düzeylerinin yanı sıra okul ve sınıf ortamı göz önünde bulundurularak hazırlanmalı ve uygulanmalıdır.

Kullanılacak ölçme aracı ve değerlendirme yaklaşımı, ölçülmek istenen becerilere ve değerlendirme sonuçlarının hangi amaçla kullanılacağına bağlı olarak belirlenmelidir. Psikomotor ve duyuşsal alanlara ilişkin kazanımların değerlendirilmesinde, dereceli puanlama anahtarı ya da derecelendirme ölçekleri şeklinde tasarlanmış gözlem formlarının yanı sıra öz ve akran değerlendirme formları kullanılabilir. Bilişsel ve psikomotor alanlara ilişkin kazanımların değerlendirilmesinde, bireysel ya da grup çalışması şeklinde tasarlanmış proje ve performans çalışmaları kullanılabilir.

Değerlendirme sonrasında performansları hakkında verilen yapıcı geri bildirimler; öğrencilerin neyin önemli olduğunu, kendilerine neyin öğretilmeye çalışıldığını ve hangi alanda gelişmek için çaba sarf etmeleri gerektiğini kavramalarını sağlayacaktır.

KONTRBAS DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

1. Programın hazırlanması aşamasında öğrencilerin özellikle çalgılarıyla duygusal anlamda bütünleşmeleri, belleklerini geliştirmeleri, seslendirme ve yorumlama yetilerini geliştirmeleri, Türk ve Dünya müziğini tanımaları amaçlanmıştır. Bu amaçla hazırlanan programın uygulanmasında da özellikle ünite başlıkları ve kazanımlardaki içerik sınırlamasına dikkat edilmesi gerekmektedir.

2. Öğretmen kazanımları gerçekleştirirken öğrencinin güdüsünü, hazır bulunuşluk düzeyini dikkate almalıdır. Dersin öğrenci odaklı olması, öğrenciyle birlikte işlenen, öğrencinin etkin bir şekilde derse katkı sağladığı bir süreç olması amaçlanmalıdır.

3. Kontrbas Dersi Öğretim Programı; öğrencilerin temel müzik becerilerini benimseyip içselleştirmelerini, sağlam ve doğru bir teknikle kontrbas öğrenimine başlamalarını ve bunu sürdürmelerini amaçlamaktadır. Bu yüzden; yay ve pozisyon çalışmaları, kullanım oranları düşünülerek sınırlandırılmıştır. Yay kullanımı birkaç teknik içermektedir, pozisyon geçişleri de her telde bir oktavdır. Öğrenciler bu dört yıllık süreçte, verilen kazanımları yoğun ve özenli bir şekilde işlemelidirler. Her bir basamak, yeterince çalışılıp özümzendikten sonra bir diğerine geçilmelidir.

4. Öğrencilerin; dizi ve etüt çalışmalarına büyük önem verilmelidir. Öğrendikleri her yeni pozisyon ve pozisyon geçişleri için yeterli sayıda etüt çalmaları sağlanmalıdır. Önceliğin, programın kapsadığı pozisyon ve yay çalışmaları olmasına özen gösterilmeli, öğrencinin güzel sanatlar lisesi sonrasında da kontrbas öğrenimine devam edeceği veya edebileceği göz önünde bulundurularak, ileri düzey teknik çalışmalara girilmemelidir.

5. Öğretmen ders kitabında olmayan fakat programın kazanımları ile örtüşen farklı eserleri öğrenciye verebilir. Bu durumda öğretmenin göz önünde bulundurması gereken en önemli hususlardan birisi, eserin teknik düzey olarak öğrenciye uygunluğudur. Eserlerin yanlış seçilmesinin, öğrencinin başarısını olumsuz yönde etkileyeceği unutulmamalıdır.

6. Müzik manevi, kültürel ve evrensel değerlerin sanat yoluyla aktarılmasında önemli bir yer tutmaktadır. Bu bakımdan öğrenme sürecinde programda yer alan üniteler ve kazanımlarla ilişkilendirilerek tabloda sunulan değerlere ilişkin çalışma ve etkinliklere yer verilmesi önemlidir. Etkinlik ve çalışmalar planlanırken örnek olarak verilmiş konu başlıklarından yararlanılabilir.

Değerler	Konu Başlığı
Çalışkanlık	Azimli olma
Saygı	Farklılıklara saygı
Sorumluluk	Kendine karşı sorumluluğu
Sevgi	İnsan sevgisi

Bu değerlerin, öğrencilere aktarılabilmesi için ders kitabında etkinlik, çalışma, araştırma konusu veya okuma parçası olarak yer alması sağlanmalıdır.

KONTRBAS DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

9, 10, 11 ve 12. sınıflar için geliştirilen programda ünite temelli yaklaşım esas alınmıştır. Programda, 9. sınıf düzeyinde yedi, 10. sınıf düzeyinde altı, 11. sınıf düzeyinde sekiz, 12. sınıf düzeyinde yedi ünite bulunmaktadır. Kazanımlar; sınıf düzeyi, ünite numarası, konu numarası, kazanım numarası esas alınarak numaralandırılmıştır. Kazanımlarla ilgili açıklamalar veya uyarılar kazanımı izleyen satırda italik yazı karakteriyle ifade edilmiştir.

Kazanımların yapısı aşağıda şematik olarak gösterilmiştir:

Sınıf Düzeyi	Ünite no.	Konu no.	Kazanım no.	Kazanım İfadesi	Kazanım Açıklaması
			10.5.1.3.	Kontrbas üzerinde hüseyni ve hicaz makamlarını uygular.	<i>3. konum 5. derecedeki hüseyni ve hicaz etütleri çalınması sağlanmalıdır.</i>

KONTRBAS DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE VE SÜRELERİ**9. Sınıf**

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Kontrbas Çalmanın Temelleri ve Temel Davranışlar	7	8	21
Temel Yay Teknikleri	5	6	17
1. Konum 1. Derecede Çalışmalar ve Makamsal Diziler	1	6	17
1. Konum 1. ve 2. Dereceler Arası Geçişli Çalışmalar ve Makamsal Diziler	1	6	17
1. Konum 1. Derecedeki Eserler	5	5	14
1. ve 2. Dereceler Arası Geçişli Eserler	5	5	14
TOPLAM	24	36	100

10. Sınıf

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Sol El Teknikleri	4	7	19
Sağ El ve Yay Teknikleri	1	10	28
2. Konum 3. Derecede Çalışmalar	2	4	11
2. Konum 4. Derecede Çalışmalar	1	4	11
3. Konum 5. Derecede Çalışmalar ve Makamsal Diziler	2	4	11
Serbest Parçalar	1	7	19
TOPLAM	11	36	100

11. Sınıf

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Sol El Teknikleri	4	10	14
Sağ El ve Yay Teknikleri	1	16	22
4. Konum 6. Derecede Çalışmalar	1	5	7
4. Konum 7. Derecede Çalışmalar	1	5	7
5. Konum 8. Derecede Çalışmalar	1	5	7
5. Konum 9. Derecede Çalışmalar	1	5	7
Serbest Parçalar	1	14	19
Sonat Formunda Eserler	1	12	17
TOPLAM	11	72	100

12. Sınıf

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Sol El Teknikleri	2	10	14
Sağ El ve Yay Teknikleri	1	16	22
6. Konum 10. Derecede Çalışmalar ve Makamsal Diziler	1	5	7
7. Konum 11. Derecede Çalışmalar	1	5	7
7. Konum 12. Derecede Çalışmalar ve Makamsal Diziler	1	5	7
Serbest Parçalar	1	11	15
Sonat Formunda Eserler	1	20	28
TOPLAM	8	72	100

9. SINIF KONTRBAS DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI

9.1. KONTRBAS ÇALMANIN TEMELLERİ VE TEMEL DAVRANIŞLAR

9.1.1. Duruş ve Tutuş Şekli

9.1.1.1. Kontrbası tekniğine uygun tutar.

9.1.2. Sağ Elin Konumu (Yayı Kavrama ve Kullanma)

9.1.2.1. Yayı tekniğine uygun kullanır.

9.1.3. Boş Telde Yay Çalışmaları

9.1.3.1. Yay tutuş tekniğine dikkat ederek boş tellerde nitelikli ses çıkarır.

9.1.3.2. Detache (Bağısız) ve legato (Bağlı) yay çalışmaları yapar.

9.1.4. Sol Elin Konumu

9.1.4.1. Sol elini ve parmaklarını doğru konumda tutar.

9.1.4.2. Sol elini ve parmak kaslarını güçlendirme çalışmaları yapar.

9.1.5. Sol Elde Konum Değiştirme Çalışmaları

9.1.5.1. Konum değiştirirken kol, el ve parmak pozisyonunu doğru kullanır.

9.2. TEMEL YAY TEKNİKLERİ

9.2.1. Detache Yay Tekniği

9.2.1.1. Detache yay tekniğini kullanarak nitelikli ton çıkarır.

9.2.2. Legato Yay Tekniği

9.2.2.1. Legato yay tekniğini kullanarak nitelikli ton çıkarır.

9.2.3. Detache ve Legato Yay Tekniklerinin Birlikte Kullanılması

9.2.3.1. Detache ve legato yay teknikleri arasındaki farkları açıklar.

9.2.4. Noktalı Notalarla Yay Çalışmaları

9.2.4.1. Yay çalışmalarında noktalı tartım kalıplarını kullanır.

9.2.5. Ton Çalışmaları

9.2.5.1. Yayın çeşitli kısımlarındaki ton ve baskılama farklarını ayırt eder.

9.3. 1.KONUM 1. DERECEDE ÇALIŞMALAR VE MAKAMSAL DİZİLER

9.3.1. 1.Konum 1. Derecede Sol El Çalışmaları

9.3.1.1. 1. konum 1. derecedeki bütün notaları kullanır.

a) 1. konum 1. derecede la minör dizisi çalınır. Konuyla ilgili arpej ve aralık çalışmaları yapılır. La minör tonunda etütler çalınır.

b) 1. konum 1. derecede fa majör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. Fa majör tonunda etütler çalınır.

c) 1. konum 1. derecede si bemol majör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. Si Bemol majör tonunda etütler çalınır.

d) 1. konum 1. derecede mi minör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. Mi minör tonunda etütler çalınır.

e) Kürdi Makamı dizisi çalınır.

9.4. 1.KONUM 1. VE 2. DERECELER ARASI GEÇİŞLİ ÇALIŞMALAR VE MAKAMSAL DİZİLER

9.4.1. 1.Konum 2. Derece

9.4.1.1. 1. ve 2. dereceler arası geçişleri uygular.

- a) 1 ve 2. dereceler arası geçişli sol minör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. Sol minör tonunda etütler çalınır.
- b) Nihavent makamı dizisi çalınır.
- c) 1 ve 2. dereceler arası geçişli la majör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. La majör tonunda etütler çalınır.
- d) 1 ve 2. dereceler arası geçişli mi majör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. Mi majör tonunda etütler çalınır.
- e) 1 ve 2. dereceler arası geçişli si majör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. Si majör tonunda etütler çalınır.
- f) 1 ve 2. dereceler arası geçişli si bemol minör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. Si bemol minör tonunda etütler çalınır.
- g) 1 ve 2. dereceler arası geçişli la bemol majör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. La bemol majör tonunda etütler çalınır.

9.5. 1.KONUM 1. DERECEDEKİ ESER ÇALIŞMALARI

9.5.1. 1. Konum 1. Derece Eserleri

9.5.1.1. 1. konum 1. derecede yazılmış eserleri çalgısında seslendirir.

- a) Nota ve ritmik deşifre yaptırılır.
- b) Eserlerin parmak numaralandırması yaptırılır.

9.5.2. Yay Teknikleri

9.5.2.1. Öğrendiği farklı yay tekniklerini bir arada kullanır.

9.5.3. Tempo

9.5.3.1. Değişik hız ve gürlük terimlerini uygular.

9.5.4. Ton Çalışmaları

9.5.4.1. Sazından nitelikli ton çıkarır.

9.5.5. Piyano Eşlikli Çalma

9.5.5.1. Piyano ile yapılan çalışmalarda müzikal uyumu fark eder.

9.6. 1. VE 2. DERECELER ARASI GEÇİŞLİ ESERLER

9.6.1. 1.Konum 1. Derecedeki Eserler

9.6.1.1. 1. ve 2. derecede yazılmış eserleri çalgısında seslendirir.

- a) Nota ve ritmik deşifre yaptırılır.
- b) Eserlerin parmak numaralandırması yaptırılır.

9.6.2. Yay Teknikleri

9.6.2.1. Öğrendiği farklı yay tekniklerini bir arada kullanır.

9.6.3. Tempo

9.6.3.1. Değişik hız ve gürlük terimlerini uygular.

9.6.4. Ton Çalışmaları

9.6.4.1. Sazından nitelikli ton çıkarır.

9.6.5. Piyano Eşlikli Çalma

9.6.5.1. Piyano ile yapılan çalışmalarda müzikal uyumu fark eder.

10. SINIF KONTRBAS DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI

10.1. SOL EL TEKNİKLERİ

10.1.1. Parmak Egzersizleri

10.1.1.1. Sol elini ve parmak kaslarını güçlendirme çalışmaları yapar.

10.1.2. Konum Geçişleri

10.1.2.1. Konumlar arası geçişleri uygular.

a) 1 ve 5. konumlar arasında konum değiştirme çalışmaları yaptırılır.

b) 1 ve 6. konumlar arasında konum değiştirme çalışmaları yaptırılır.

c) 1 ve 7. konumlar arasında konum değiştirme çalışmaları yaptırılır.

10.1.3. Çarpma

10.1.3.1. Çarpma tekniğini uygular.

10.1.4. Mordan

10.1.4.1. Mordan tekniğini uygular.

10.2. SAĞ EL VE YAY TEKNİKLERİ

10.2.1. Yay Teknikleri

10.2.1.1. Sağ el ve yay tekniklerini uygular.

a) *Detache tekniği, staccato yay tekniği kullanılır.*

b) *Önceden öğrenilen yay teknikleri bir arada kullanılır.*

c) *Aksan, ton ve nüans çalışmaları yapılır.*

10.3. 2.KONUM 3. DERECEDE ÇALIŞMALAR

10.3.1. 2.Konum 3. Derece

10.3.1.1. 2.konum 3. derecedeki notaları kullanır.

a) *2. konum bir oktav do majör ve do minör dizileri çalınır.*

b) *Do majör ve do minör dizileri arasındaki benzerlik ve farklılıklar ayırt ettirilir.*

c) *2. konum 3. derecedeki etütler çalınır.*

d) *2. konum 3. derecedeki bütün nota ve sesleri tanıma çalışmaları yapılır.*

e) *2. konum 3. derecede çalışmalar yapılır.*

10.3.1.2. 1. ve 3. dereceler arası geçişli do dizilerini çalar.

a) *1 ve 2. dereceler arası geçişli do dizileri çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır.*

b) *Do majör tonunda etütler çalınması sağlanır.*

c) *1 ve 3. dereceler arası geçişli do minör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır.*

d) *Do minör tonunda etütler çalınır.*

10.4. 2.KONUM 4. DERECEDE ÇALIŞMALAR

10.4.1. 2. Konum 4. Derece

10.4.1.1. 2. konum 4. derecedeki nota ve sesleri kullanır.

- 2. konum 4. derecede çalışmalar yapılır.*
- 2. konum 4. derecede re bemol majör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. Re bemol majör tonunda etütler çalınır.*
- 1. ve 4. dereceler arası geçişli do diyez minör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. Do diyez minör tonunda etütler çalınır.*
- 1. ve 4. dereceler arası geçişli la bemol majör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. La bemol majör tonunda etütler çalınır.*

10.5. 3. KONUM 5. DERECEDE ÇALIŞMALAR VE MAKAMSAL DİZİLER

10.5.1. 3. Konum 5. Derece

10.5.1.1. 3. konum 5. derecedeki nota ve sesleri kullanır.

- Bir oktav re majör ve re minör dizileri çalınır. Karar sesi re üzerinden hüseyni ve hicaz makamı dizileri fark ettirilir.*
- Kontrbas üzerinde hüseyni ve hicaz makamları uygulanır.*
- 3. konum 5. derecedeki hüseyni ve hicaz etütleri çalınır.*

10.5.2. 3. Konum 5. Derece

10.5.2.1. 3. konum 5. derecedeki geçişleri uygular.

- 1 ve 5. dereceler arası geçişli re majör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. Re majör tonunda etütler çalınır.*
- 1 ve 5. dereceler arası geçişli re minör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. Re minör tonunda etütler çalınır.*

10.6. SERBEST PARÇALAR

10.6.1. Serbest Parçalar

10.6.1.1. 1.ve 4. konumları içeren eserleri çalar.

- Öğrenilen farklı yay teknikleri bir arada kullanılır. Değişik hız ve gürlük terimleri uygulanır. Grupla yapılan çalışmalarda müzikal uyum fark ettirilir. Piyano eşlikli eser çalışmaları yapılır.*
- Nota okuma ve ritmik deşifre çalışmaları yapılır.*
- Parmak numaralandırması yapılması sağlanır.*
- Öğrenilen yay tekniklerinin eser üzerinde uygulanır.*
- Tempo, ton ve nüans çalışmaları yapılır.*

11. SINIF KONTRBAS DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI

11.1. SOL EL TEKNİKLERİ

11.1.1. Parmak egzersizleri

11.1.1.1. Sol elini ve parmak kaslarını güçlendirme çalışmaları yapar.

11.1.2. Konum Geçişleri

11.1.2.1. Konumlar arası geçişleri uygular.

1. ve 5. konumlar arasında konum değiştirme çalışmaları yapılır.
1. ve 6. konumlar arasında konum değiştirme çalışmaları yapılır.
1. ve 7. konumlar arasında konum değiştirme çalışmaları yapılır.
6. ve 7. konumlar arasında konum değiştirme çalışmaları yapılır.

11.1.3. Vibrato

11.1.3.1. Vibrato tekniğini uygular.

11.1.4. Tril

11.1.4.1. Tril tekniğini uygular.

11.2. SAĞ EL TEKNİKLERİ

11.2.1. Sağ El Teknikleri

11.2.1.1. Yay tekniklerini uygular.

- Pizzicato tekniği uygulanır.
- Martele yay tekniği uygulanır.
- Öğrenilen yay teknikleri bir arada kullanılır.
- Ton ve nüans çalışmaları yapılır.

11.3. 4. KONUM VE 6. DERECEDE ÇALIŞMALAR

11.3.1. 4. Konum 6. Derece

11.3.1.1. 4. konum 6. derecedeki nota ve sesleri tanır.

- 1 ve 6. derecelerdeki geçişli mi bemol majör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. Mi bemol majör tonunda etütler çalınır.
- 1 ve 6. dereceler arası geçişli si bemol majör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. Si bemol majör tonunda etütler çalınır.

11.4. 4.KONUM VE 7. DERECEDE ÇALIŞMALAR

11.4.1. 4.Konum 7. Derece

11.4.1.1. 4. konum 7. derecedeki nota ve sesleri kullanır.

1. ve 7. derecelerdeki geçişli 2 oktav mi majör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. Mi majör tonunda etütler çalınır.
1. ve 7. dereceler arası geçişli mi minör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. Mi minör tonunda etütler çalınır.

11.5. 5. KONUM VE 8. DERECEDE ÇALIŞMALAR

11.5.1. 5. Konum 8. Derece

11.5.1.1. 5.konum 8. derecedeki nota ve sesleri kullanır.

- 1 ve 8. derecelerdeki geçişli 2 oktav fa majör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. Fa majör tonunda etütler çalınır.*
- 1 ve 8. dereceler arası geçişli fa minör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. Fa minör tonunda etütler çalınır.*

11.6. 5.KONUM VE 9. DERECEDE ÇALIŞMALAR

11.6.1. 5. Konum 9. Derece

11.6.1.1. 5.konum 9. derecedeki nota ve sesleri kullanır.

- 1 ve 9. derecelerdeki geçişli 2 oktav fa diyez majör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. Fa diyez majör tonunda etütler çalınır.*
- 1 ve 9. dereceler arası geçişli 2 oktav fa diyez minör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. Fa diyez minör tonunda etütler çalınır.*
- 1 ve 9. dereceler arası geçişli 2 oktav sol bemol majör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. Sol bemol majör tonunda etütler çalınır.*

11.7. SERBEST PARÇALAR

11.7.1. Serbest Parçalar

11.7.1.1. 1.ve 7. konumları içeren eserleri çalar.

- Öğrenilen farklı yay teknikleri bir arada kullanılır. Değişik hız ve gürlük terimleri uygulanır. Grupla yapılan çalışmalarda müzikal uyum fark ettirilir. Piyano eşlikli eser çalışmaları yapılır.*
- Nota okuma ve ritmik deşifre çalışmaları yapılır.*
- Parmak numaralandırması yapılır.*
- Öğrenilen yay teknikleri eser üzerinde uygulanır.*
- Tempo, ton ve nüans çalışmaları yapılır.*

11.8. SONAT FORMUNDA ESERLER

11.8.1. Sonat

11.8.1.1. 1.ve 7. konumları içeren sonat bölüm veya bölümlerini bütün özellikleriyle çalar.

- Çaldığı eserin dönem özelliklerini belirler. Farklı yay şekilleri bir arada kullanılır.*
- Eser üzerindeki müzikal terimlerin özenle uygulanması sağlanır.*
- Grupla yapılan çalışmalarda müzikal uyum fark ettirilir.*

12. SINIF KONTRBAS DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI

12.1. SOL EL TEKNİKLERİ

12.1.1. Parmak Egzersizleri

12.1.1.1. Sol elini ve parmak güçlendirme çalışmaları yapar.

12.1.2. Konum Geçişleri

12.1.2.1. Konumlar arası geçişleri uygular.

6. Konum 10. Derecede uygulanabilen çalışmalar yapılır.
1. ve 10. konumlar arasında konum değiştirme çalışmaları yapılır.
1. ve 6. konumlar arasında konum değiştirme çalışmaları yapılır.
1. ve 7. konumlar arasında konum değiştirme çalışmaları yapılır.

12.2. SAĞ EL VE YAY TEKNİKLERİ

12.2.1. Sağ El ve Yay Teknikleri

12.2.1.1. Sağ el ve yay tekniklerini uygular.

- Spiccato yay tekniği uygulanır.
- Öğrenilen yay teknikleri bir arada kullanılır.
- Aksan, ton ve nüans çalışmaları yapılır.

12.3. 6.KONUM 10. DERECEDE ÇALIŞMALAR VE MAKAMSAL DİZİLER

12.3.1. 6.Konum 10. Derece

12.3.1.1. 6.konum 10. derecedeki nota ve sesleri kullanır.

1. ve 10. derecelerdeki geçişli 2 oktav sol majör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. Sol majör tonunda etütler çalınır.
1. ve 10. dereceler arası geçişli 2 oktav sol minör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. Sol minör tonunda etütler çalınır.
- Nikriz makamı dizisi çalınır.

12.4. 7.KONUM 11. DERECEDE ÇALIŞMALAR

12.4.1. 7.Konum 11. Derece

12.4.1.1. 7.konum 11. derecedeki nota ve sesleri kullanır.

1. ve 11. derecede geçişli 2 oktav la bemol majör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. La bemol majör tonunda etütler çalınır.
1. ve 11. dereceler arası geçişli 2 oktav sol diyez minör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. Sol diyez minör tonunda etütler çalınır.

12.5. 7.KONUM 12. DERECEDE ÇALIŞMALAR VE MAKAMSAL DİZİLER

12.5.1. 7.Konum 12. Derece

12.5.1.1. 7.konum 12. derecedeki nota ve sesleri kullanır.

- 1. ve 12. derecede geçişli 2 oktav la majör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. La majör tonunda etütler çalınır.*
- 1. ve 11. dereceler arası geçişli 2 oktav la minör dizisi çalınır. Arpej ve aralık çalışmaları yapılır. La minör tonunda etütler çalınır.*
- La kararlı, karcığar ve saba makamı dizileri çalınır.*

12.6. SERBEST PARÇALAR

12.6.1. Serbest Parçalar

12.6.1.1. 1.Konum ve pus konumu arası geçişli eserleri çalar.

- Öğrenilen farklı yay teknikleri bir arada kullanılır. Değişik hız ve gürlük terimleri uygulanır.*
- Grupla yapılan çalışmalarda müzikal uyumun sağlanmasının önemi. Üzerinde durulur. Piyano eşlikli eser çalışmaları yapılır.*
- Nota okuma ve ritmik deşifre çalışmaları yapılır.*
- Parmak numaralandırması yapılır.*
- Öğrenilen yay tekniklerinin eser üzerinde uygulanması sağlanır.*
- Tempo, ton ve nüans çalışmaları yapılır.*

12.7. SONAT FORMUNDA ESERLER

12.7.1. Sonat

12.7.1.1. 1.derece ve pus arasındaki konumları içeren sonat bölüm/bölmelerini bütün özellikleriyle çalar.

- Çalınan eserin dönem özellikleri fark ettirilir. Farklı yay şekilleri bir arada kullanılır.*
- Eser üzerindeki müzikal terimler uygulanır.*
- Grupla yapılan çalışmalarda müzikal uyumun sağlanmasının önemi üzerinde durulur.*